

ספר בינת מקרא

ע"ש הכתוב ויבינו במקרא :
ודרשו חזל במגילה אלו פסקי
השעמים שחברתי אני הדל
באלפי מנשה במוהר"ר יוסף
זגלה"ה בן פורת מא"ל"א :

לא השגתי אצל המדפיסים רק
אותיות מרובעים וגדולים :
ואפשר הוא לטובת המעיין שירון
הקורא בו :

כדפוס של ה"ה המחוקק
זימל במהו יחזקאל ז"ל
מקק הוצאת
בשנת תקע"ח

הודעה

אין אני המהפך. לנתן רשות לשום אדם הן במדינה זו הן במדינה אחרת
להדפיס שום דבר מחבודי: ולא יועיל שום אמתלא. ואף שכבר יזמכרו אלו:
כי כשיצטרך שוב שנית להדפיסו: אשים עיני עליו בעצמי להוסיף ולחדשם
כפי הצורך: ולעשות לו איזה מהדורא. בכרי שלא יהיה הסר כלום: ויצו
פעמים הבמוסים עמדי ע"ז. כללא דמלתא לא יועיל שום הוראת היתר בעולם
עד שאתידנו בעצמי: וחדק המחברים ליטול הסכמות ולהטיל איסור ע"ז. ואני
לא תשיך שום בר ישראל בעיני: ושארית ישראל וגו': ובהודעה דעתי לכו
סני:

הקדמה

אמר הכותב • זה קרוב לשנתים ימים
שיעדת להביא על הדפוס ליקושי
חידושי • ובעונותי נתעכב ע"י כמה סיבות
וגלגולים • והוכרחתי להיות מתון בדבר •
בכדי שיצא הדבר יותר מתוקן לפי קט
שכלי • וכעת תל אני פנוי מכל טרדא :
אך עכוק בענין סידור חיבורי : ומחמת
ישעל כרחו יתארך עוד איזה משך • עד
שיהי' נעתק ומוגה מחברים המקשיבים
לקודי • שלא יהי' בו יתור ונלעג לשון
ולשנא דמשתמע לתרי אפי : אמרתי
בתוך כך • אדפיס ענין קצר ונצרף מאור
לכל מתחיל לקרוא בספר תורתה •
להרגיל עצמו בזה • והוא פתח עינים
לכמה פירושי פסוקים עפ"י עומק פשוטם :
וזה הוא ענין החיבור • לבאר ערכי וסידור
פסקי הטעמים וחיבוריהן : כדאמרינן
במגילה ובנדרים • ויבינו במקרא • אלו
פסקי הטעמים : והנה אף שקשה עלי
מאוד להעלות על ספר • ולדבר מטעותי

הקדמה

ומגנות בני אדם שנבראו בצלם . ושמתי
 לנגד עיני תמיד המשנה (נגעים פ"ט
 משנה ג') אמר ר' יהודה בן בתידא
 אלמד בו . א"ל אם לקים דברי חכמים
 הין . וגם מרגלא תמיד בפומי הפכוק
 נידמי ד' כיב) חכמים המה להרע ולהטיב
 לא ידעו : ואמרתי דקאי על מי שכותר
 תמיד דברי שכנגדו . ואינו יודע לבנות
 רק לסתור : וגדרתי בעדי שלא להזכיר
 בחיבורי מטעות מי שקדמני : רק לכתוב
 דרך שקלא וטריא קושי ותירוץ : והבוחר
 יבחר : ואי"ה בחיבורי כשאדבר על ענין
 מדות ודעות לתועלת ההנהגה : אאריך
 בזה : איך להתנהג בתיקון איזה ענין :
 כשיצטרף הדבר לסתור דעת שכנגדו :
 איך להזהר שלא יהי ח"ו קלקולו יתר על
 תיקונו : עכ"ז בזה הענין שהוא עיקר גדול
 נצרך מאוד . ונשכת זה כמה מחמת
 דמיון כוזב . שהוא כולל וגורם כמה
 טעותים ומכשולים בכל הענינים . אמרתי

עת

הקדמה

עת לעשות וגו' . והתרתיו לי קצת לכתוב
הגרמא בניזקין לכמה טעויות ושומר
נפשו ירחק מהם : הנה ידוע ופשוט
בתחלת העיון : שפסקי הטעמים : כל עיקר
הכוונה בהב' . לתת סימנים להפסק
הענינים וחיבוריהם : ומחמת שרבו
הפרטים והחילוקים שבין ההפסקים בין
רב למעט : כפי שאבאר לקמן : הוצרכו
לכמה חלקי סימנים . ולא ישמשו שני
מלכים בבתר אחד : רק כ"א הוא מדרגה
זה למעלה מזה : ואם ימצאו שנים שוים
בהפסקם : הוא מחמת שינוי התנועות
במלה : שאם ישרבי תנועות במלה אחת
צריך להפסיק קצת בניגון במלה ההוא
באיזה תנועה שבו . בכדי שלא יובלע
שום תנועה : וזה פשוט למי שירצה
לפקוח עיניו קצת אף פתיחה כל דהוא :
רק מחמת ההרגל בבני אדם : שכל אחד
רוצה לעלות איזה מדרגה למעלה
מערבו : : ע"כ כ"א רואה להשתדל
ולהאמין

הקדמה

ולהאמין • שיש בכל דבר סוד נסתר :
ויקטן בעיניו פשמי הדברים • שאין בהם
לפי דעתו שום חריפות • וכאשר שמעתי
איזה מתעקשים כנגדי בזה : על שאני
משתדל בענין נסתר גבוה פזה : לבקש
דרך הפשוט : וידוע הגמי' (שבת ס"ג א')
אמר רב כהנא כד הוינא בר תמני סרי
שנין והוה גמירנא לי' לכולי הש"ס : ולא
חוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו
וזה פתח להשתדל לפרש כל פסוק עפ"י
עומק פשוטו : והדרשה תדרש : ושמעתי
מפה קדוש הגאון התסיד נ"ע מ"הר"ר אלי
כווילנא זללה"ה : שהרבה להסביר
מעוטי הסוברים : שהדרש יפרש פשט
הכתוב : והביא לדוגמא • מה שדרשו
בגמרי על הפסוק • דאגה בלב איש
ישחנה : חד אמר יסחנה מדעתו • וח"א
יסחנה לאחרים • והנה אמרו על ימין
שהוא שמאל : שהשין של ישחנה היא
שין ימנית : רק הפירוש הפשוט הוא :
ישחנה

הקדמה

ישחנה שהדאגה תשוח את הלב מלשון
השתחוי: וסיפא דקרא מוכיח: ודבר
טוב ישמחנה: שקאיג"כ על הלב:
שישמח את הלב. אלא שהוקשה לרז"ל.
שהי' לו לכתוב תשחנה. שדאגה לשון
נקבה כשמה. ואף שידוע לשון הראבי"ע
כל שאין בורוח חיים זכרונו ונקבהו. עכ"ז
הם דרשו על כל קוץ טעם לשבח. והוסיף
עוד אומץ שאף במשנה יש פשט ודרש:
והביא דוגמא לזה. והאיר עיני בזה לתרץ
במה משניות. כמו שיבא א"ה בליקוטי
חידושי. וכן בנידון דידן אף שידוע לכל
שטעמי המקרא סודן נשגב מאוד. וסדר
מדרגתן טנתיא רומזים לדי' עולמות
אבי"ע: וטעמים הוא נגד עולם אצילות.
ושם ע"ב עכ"ז צריך להשתדל להבין
פשוטי הדברים. הארכתי מה שיש בו די
לעורר הלבבות לשום לב לפשוטי
הדברים בכל הענינים: ויתעוררו רבים
ותרבה הדעת. וידוע לכל שבכל מקום.

הפשט

הקדמה

הפֿשט הוא יסוד והעיקר שעליו תסובנה
כל הדרשות והסודות : ואף בהם צריך
להתקרב הכל לדרך הפֿשט . והנה קצת
קדמני בזה המדקדק ר' זמן הענא
בשערי זמרה הגדול והקטן שחיבר : אך
לא השלים כמה פרטים . מחמת שהקדים
שרבו מאוד חלקיהן ופארותיהן עד אין
חקר . והרבה לחלקן על מלכים ושרים
ופקידים ומשרתים . ובאיזה פסוקים .
שנראה סותרים לכללו דרוש דרש בהם
איזה דרש . בכדי שיהי מסכים להכלל .
וידוע שהטעמים נוסדו על עומק
פשט המקרא . לא על עום דרש כלל
וכלל : וגם באיזה דברים אני מחולק עמו :
אשר אזכיר בקיצור איוו מהם . גם
מהטעמים שבספרי אמת לא דיבר בהם
כלל : עיב אבאר בקיצור ובלשון קל שיובן
לכל שיהי נכלל בזה כל פרטי וחלקי :
ולא אשים להם שמות . רק מפסיקים
ומחברים : שהוא קרא למהברים
משרתים

הקדמה

משרתים • עפ"י דרכו שקרא למפסיקים
הקטנים שרים ופקידים : ועכ"ז אפרזון
נמטי • במה שהתחיל בזה לפרש רובן
כנולן בדרך האמת וחנכון : במה שנלאו
בזה מחברים שלפניו להבין מהם אף
אפס קצהו : ומקום הניתו לו להתגדר בו
ובזה אשים קנצי למילין : ואתחיל בע"ה
בגוף החיבור:

בית מקרא

ענין פסקי הטעמים • הוא להכנים בלב
הקורא פירוש הדברים עפ"י הפסק
וחבורי הענינים : כמה שהוא בטבע כל
אדם ללשונותם • שנשתנה הענין לפי
סדר הדברים וחבורן • ומפני שא"א
להראותן בכתב • ע"כ שמו אותות
וסימנים ע"ז בסימני המוסיקא על העיגון •
וידוע שבענין קצר מאוד • היינו ענין מפי
תיבות לבר • אין לחטפם במהירות •
שיובלע ב

בינת מקרא

שיובלע הענין • אבל בענין שיש בו קצת
אריכות צריך לחבר בי תיבות • ולפעמים
אף יותר כפי צורך הענין • בכדי שיובנה
הענין • ולא יהי נשכח מחמת ההפסקים
שבין כל תיבה • ואביא לדוגמא בעשות
הדברות שלפי טעם העליון • שכל דבור
הוא פסוק בפ"ע • לבד אנכי ולא יהיה לך
שמפי הגבורה שמענום נכללו בפסוק
א' • עכ"פ לפי זה כל הדברות קטנות היינו
לא תרצח לא תנאף לא תגנוב כל אחד
בהם הוא פסוק בפ"ע • וא"א להבליעם
במהירות • ע"כ בכל א' מלה לא בטפחא •
שהוא מפסי' • אבל לפי טעם התחתון •
שנחלקו הפסוקים • כפי ערך הסידור בכל
המקרא • ואלו הד' דברות לא תרצח לא
תנאף לא תגנוב לא תענה ברעך עד
שקר • כלם פסוק אחד • בכלם • תיבת לא
בטעם מחבר • לא תרצח לא במרכא
שהוא המחבר שלפני המפחא' לא תנאף

לא

בנינו מן קרא

לא במונת. שהוא מחבר שלפני האתנח.
 לא תגנוב. לא גיפ במונת שהוא מחבר
 שלפני הויק. כמו שיבא לקמן. מפני שאם
 היינו מפסיקים בין כל תיבה. לא הי' מובן
 הענין בטוב. והי' כבוד על השומע. ודרך
 כלל. רוב ההרגל. ודרך המקרא. שגי
 תיבות לא יהיו מחוברים. רק יש טעם
 מפסיק ביניהם. כגון פראצית פרא
 אלהים. פראצית בטפתא. ופרא אלקים
 מחוברים. ואם שנים הראשונים
 מחוברים כמו ויסגור בשר תחתנה. עכ
 ויסגור בשר הוא מרכא טפתא. להפריד
 ביניהם ובין תיבת תחתנה. וזה הוא רוב
 דרך המקרא. רק בענין ארוך.
 שכשנפסיק בתיבות הראשונים. לא נוכל
 לחברם עם סוף הענין. זה הוא נקרא
 מהירות המכטא. ויוכרת לפעמים לחבר
 ג' או ד' תיבות. ואף בעתים רחוקים זה
 או תיבות בלי הפסק ביניהם כלל. כדי
 לשום לב לסוף הדברים ואביא לדוגמא
 פא

בִּינַת מִקְרָא

פֶּסוּק וּיִתְּנָהֶם יוֹסֵף לָחֶם • שֶׁאִם הִי זֶה עֲנִין
בַּפֿע' הִי צָרִיךְ לָשׁוּם הַפֶּסֶק גְּדוֹל בְּתִיבַת
יֹסֵף • וּמִפְּסִיק פָּחוֹת מִמֶּנּוּ בְּתִיבַת לָחֶם •
מִפְּנֵי שֶׁבָּאֵלּוּ הֵגִי תִיבוֹת וּיִתְּנָה לָחֶם יֹסֵף •
וּיִתְּנָה לָחֶם מִחוּבְרִים • וּמִי נִתְּנָה לָחֶם יֹסֵף •
וְאַחֲכֵי צָרִיךְ לַהֲפָסִיק יוֹתֵר • וּמִה נִתְּנָה לָחֶם
יֹסֵף וּמִפְּרֵשׁ לָחֶם • אֲבָל מִפְּנֵי שֶׁעֲנִין
הַכְּתוּב נִמְשָׁךְ פֶּאֹד • וּיִתְּנָה לָחֶם יֹסֵף לָחֶם
בְּכּוֹסִים וּבִמְקַנָּה הַצֶּאֱן וּבִמְקַנָּה הַבֶּקֶר
וּבַחֲמוּרִים • עַיֵּן כָּל אֵלּוּ חֲדָי תִּיבוֹת וּיִתְּנָה
לָחֶם יֹסֵף לָחֶם אֵין בִּינִיָּהֶם שׁוֹם מִפְּסִיק •
בְּכַדִּי לָרוֹץ פִּיהָרָה לָכוּף הַדְּבָרִים • זֶהוּ
שׁוֹרֵשׁ עֲנִין חֲלָקִי וּפְרָטִי פֶּסֶקִי הַמַּעֲמִים
לְמִינֵיהֶם • וְעַתָּה אֲבָאֲרֶם כְּסֹדֶר מִדְּרָגָתָם
זֶה לְמִטָּה מִזֶּה • וְאֶעֱמִידֶם שׁוֹרֵה חֲתָת
שׁוֹרֵה • וְאֲשֶׁר יִהְיוּ בְּשׁוֹרֵה אַחַת • הֵם שׁוֹיִם
בְּהַפְּסִיקִם • רַק מִשְׁתַּנִּים לְפִי עֲנִין רִיבּוֹי
הַתְּנוּעוֹת • כִּמוֹ שֶׁאֲבָאֲרֶה • וְאַחֲזִי אֲבִיא
דִּינִים שֶׁל כָּל אֵי מֵהֶם כְּסֹדֶר • וְאַחֲזִי אֲבִיא
עוֹד דִּינִים וּבִלְלִים פְּרָטִיִּים • וְאַחֲזִי אֲבִיא

דְּוַגְמוֹת

בינת מקרא

דוגמות ומקראות לראי על ערך ההפסקה
של כל א' נגד תבירו

וזה סידורו

סוף פסוק

אתנחתא

סגול שלשלת

זקפין היינו זק זג • קדמא זק • ואו מונח
זק במלה אחת •

טפחא

רביע

זרקא פשטא יתיב תביר

פזר

תלישא גדודה

קדמא ואזלא אזלא גרש גרשיים • או תרין

גרישיין ובכללם נקראו כולם גרישיין

קרני פרה

לגרמי היינו פסק בין בי תיבות פזה ו

מתברים סימנם קדם תמים

קדמא

דרגא

בינת מקרא

דרגא

מרכא או מרכא כפולה

תלישא קטנה

מהפך

ירח בן יומו

מונח

היני מפסיקים כסידורם למעלה

ס"פ. מחבר שלפניו הוא מרכא. ומפסיק

פחות ממנו שלפניו הוא מפחא:

אתנחתא. מחבר שלפניו הוא מונח

ומפסיק פחות שלפניו הוא ג"כ מפחא:

סגול. מחבר שלפניו הוא מונח או ב'

מונחים: ומפסיק פחות שלפניו הוא זרקא

וכשהוא במלה הראשונה מהפסוק שלא

יוכל להיות לפניו שום מפסיק ישתנה

לששלת:

זקפין. אם יש מונח לפניו. או בתיבה

בפ"ע. או באותו תיבה. במקום

הראוי להיות מהג. היינו בתנועה

שלישית שלפני הנגינה: או קודם שוא נע

או

בינת מקרא

אוהטף • אזי יהי זק • ואם לא יהי לפני
מונת • אזי ישתנה לזג בתיבה בת ג'
תנועות • ובתיבה בת ד' תנועות או ג'
תנועות ושוא נע • יהי קדמא זק בתיבה
אחת • ואם יש לפניו מפסיק פשטא •
יהי לעולם זק אף שלא יהי לפניו מונת
טפתא • מחבר שלפניו הוא כדכא •
ומפסיק פחות שלפניו הוא תביר :

הביע • מחבר שלפניו הוא מונת • ואם
נצרך לבי מחברים • יהי דרגא
לפני המונת • ואם לשלשה יהי עוד מונת
לפני הדרגא • והמפסיק פחות שלפניו •
הוא גרישין או לגרמי :

זרקא • מחבר שלפניו הוא מונת • ואם
נצרך לבי מחברים • יהי לפני
המונת קדמא • ואם לגי • אזי יהי לפני
הקדמא ת"ק • ולד יהי לפני התיק • ג"כ
מונת • ומפסיק פחות שלפניו הוא גרישין
פשטא • מחבר שלפניו הוא מהפך • אם
שפיניהם תנועה או שוא נע או חטף •

ואם

בינת מקרא

ואם אין ביניהם שום מהנ"ל יהי המחבר
 מדכא • זכשהפשטא בתנועה ראשונה
 מהמלה • גם אין לפניו משרת. ישתנה
 ליתיב • ואם יצטרך הפשטא לב' מחברים
 יהי לפני המהפך או המרכא קדמא •
 ואם הוא בתנועה ראשונה מהמלה יהי
 מונח • ואם יצטרך ליותר מחברים • אזי
 יהי לפני המהפך או המרכא קדמא דיוקא
 ולפני הקדמא ת"ק • ופ"ו כמו בזרקא •
 ומפסיק פחות שלפניו הוא גרישין •
 תביר • מחבר שלפניו הוא דרגא • וזה
 אם יהי ביניהם ב' תנועות • או יצ
 תנועה ושוא נע או חטף • אבל פחות • כ
 זמכ"ש כשאין ביניהם תנועה כלל ק
 יהי המחבר מרכא • ואם יצטרך לעוד
 מחברים • דינו כמו בפשטא • ומפסיק
 פחות ממנו • הוא ג"כ גרישין •
 פזר • מחבר שלפניו הוא מונח או כמה
 מונחים •
 תג • מתבר שלפניו הוא מונח או כ
 מונחים

בִּינַת מִקְרָא

מונחים • ומפסיק פחות שלפניו הוא
 לגרמי :
 גרישין • אס הוא מדעיל • היינו בתנועה
 שלפני האחרונה • בין שיש לפניו
 קדמא בין שאין לפניו קדמא • הוא נקרא
 גרש : ואם הוא מדרע • היינו בתנועה
 האחרונה • אז אם יש לפניו קדמא • הוא
 נקרא אולא • ואם לאו הוא תרין גרישין
 היינו גרשיים • ואם יש לפניו מלה שהנגיני
 בה בתנועה הראשונה מהמלה והוא
 מחבר • הוא מונח ואחריו גרשיים • ואם
 אז יצטרך לפני הגרישין עוד מחברים • דינו
 כמו בפשטא ותביר :
 ל קרני פרה • מחבר שלפניו הוא ירחב
 ד יומו • ומפסיק פחות שלפניו • הוא לגרמי :
 ק לגרמי מחבר שלפניו הוא מרכא :

עוד דינים בסדר

ס' פ • אף שהוא יותר מפסיק מהאחנה •

בינת מקרא

עכ"ז לפעמים • וביותר בסוף ענין •
לפעמים האתנת יותר מפסי • מכמה כופי
פסוקי שלפניו : ולקמן אביא דוגמות לזה •
ויתורצו בזה כניה פסוקי :

אתנחתא : לא יבאו ב' בפסוק אחד :
כגול ושלשלת : לא יבאו ב' בפסוק אחד :
גם לא יבאו אחד האתנת :

לכן לפעמים אף שהם מפסיקים יותר
נדאתנת • לא ישנו בשביל זה מקומם
ויהיו דווקא לפני האתנת • כמו שאביא
לקמן דוגמא לזה :

לא יבאו לעולם אחד זקפין • ומה שנמצא
בעשרת הדברות • לפי טעם העליון •
שמלת אלקיך הוא בזקף • ואח"ז באותו
פסוק ולא תעבדם הוא בסגול • הוא טעות
דכוכת וממקומו מוכרע • דהאיך יהי
מלת אלקיך בזקף • ואחריו מבית עבדים
רביע שהוא מפסיק פחות מזקף • ונראה
לעין שתיבת עבדים הוא סוף ענין :
זקפין • אם יבאו ב' אוג' או יותר זה אח"ז •

בֵּינֵת מִקְרָא

אזי ראשון ראשון מפסיק יותר
משל אחריו • וזה הוא כלל לכל ב' או ג'
מפסיקים שוים ואח"ז •
רביע • לא יבאו ב' ואח"ז • רק הבי יהיה
פשטא • ואף שיהי' אחריו עוד פשטא •
או זרקא ואחריו עוד זרקא • או תביר
בנ"ל • והכלל כי לא יהיו שני זרקא או שני
פשטא • או ב' תביר • ואח"ז • כי אם שיש
לפניהם רביע • דאי לאו הכי למה לי שני
זרקא וכו' • יהי' הראשון רביע • שהוא
מפסיק יותר • ואם יצטרך לג' רביע • אזי
ישתנה האמצע לפשטא • והוא נחשב
לרביע • והוא מפסיק יותר מהרביע
שאחריו • כדין שני מפסיקים שוים ואח"ז •
פשטא • מקומו בסוף התיבה • בכדי
להבדיל בינו ובין הקדריין
שהוא משרת • וצורתם שוה • ואם יהי'
המלה מדעיל • אזי ישימו שני פשטא
במלה • א' במקום הנגינה וא' בסוף לסימן
שהוא פשטא •

בינת מקרא

פזר ת"ג. גרישין. אף שסדרתים מלמעלה
למטה. עכ"ז כיון שדרך הנחתם
פזר מקודם ואחריו ת"ג ואחריו גרישין.
ולא ישתנו מסידורם. ע"כ לפעמים
הגרישין מפסיקים יותר מהפזר והת"ג
שלפניהם :

דיני מחברים

מחברים כולם שוים בחיבורם. רק שכל
א' יהי לפני המפסי שלו כפי
שסדרתים לעיל לכל מפסיק מחבר שלו :
מחברים. ב' או ג' או יותר זאחז. אזי
ראשון ראשון רהוש יותר
למלה שלאחריו. רק מחמת סידורם
מונת ת"ק קדמא. לפעמים ישתנו קצת.
כמו שכתבתי בכמה מפסיקים שבחמת
סידורם ישתנו בהפסקם :
מרכא כפולה. יבא במקום שהי ראוי
להיות תביר. אבל הו:
מלה

בינת מקרא

מלה זעירא בת תנועה אחת • ואין להפסי'
בה • ע"כ ישתנה למרכא כפולה •
והמרכא שלפניו היינו. אם היתה תביר
ואין ביניהם ב' תנועות • אבל כשנשתנה
למרכא כפולה אזי המרכא שלפניו ישתני

לדרגא :

מה שנמצא ת"ג וגרשיים במלה אחת •
כגון זה ינחמנו (בראשית ה' כ"ט)
קרבו • (ויקרא י' די) וכתוב בצידו •
הקורא ישעים הגרש קודם הת"ג • לפיד
בל זה הוא טעות מעיקרו • רק שנסתפקו
באלו התיבות מה להעמיד שם • לפי
ששניהם שייכים בה לפי הכללים
שסדרתי לעיל • ע"כ העמידו שתיהם •
אבל הנראה לפי הפסקם • יהי מלת זה
גרשיים • ובמלת קרבו שהוא קצת יותר
מפסי' ת"ג • אבל אין קפידא כלל בזה
וכיוצא בו • דוגמא לזה בפרשת תרומה •
כל מקום שנאמר • אורך היריעה האחת
מלת אורך לגרמי • ובויקהל מלת אורך
בגרש

בינת מקרא

בגרש • והם שקולים ממש שוה בשוה •
ואף שכשנצרך לשניהם יהי סידורם גרש
לפני הגרמי • והגרש מפסיק יותר. אבל
בפ"ע שניהם נכונים • וכמעט אין לפשוט
כלל • ע"כ שמו פעם כך ופעם כך :

עתה אביא דוגמות לכל המפסיקי
והדינים שכתבתי כפי שיעדתי
אתנתא א"צ לדוגמא • ומקומו כמעט
ניכר לכל בתחלת העיון •

סגול • בפסוק שיש בו ג' חלקים • הראשון
מסתיים בסגול • והבי' באתנח • כגון
בפסוק ויעש אלהים את הרקיע (בראשית
א' ז') האתנח מפסיק יותר • ובפסוק וירח
ה' את ריח הניחוח • (שם ח' כ"א) נראה
הסגול מפסיק יותר • ועכ"ז אין רא"י מחמת
שאין דרך להפסיק הפסק גדול בתחלת
הדבור רק באמצע הדיבור • וזהו
נראה לכל אחר עיון תמיד בתנ"ך ללמד

בִּינַת מִקְרָא

עצמו דרך הרגל הפסוקים והפסוקים • לא
כמו שנראה בדרך לשונינו לשון חול • וכן
השלשלת שבתורה ויאמר • ויתמהמה •
וימאן • וישחט • נראים מפסיקים יותר
מהאתנח שאחריהם • והם ס'ה מתי מספר
נמנו במסורת • ע"כ לא חששתי להביאם •
זקפין בפסוק ויברל אלקים • ובפסוק
ויקרא אלקים (שם א' ד' ה') נראה לכל
בשניהם הזקף מפסיק יותר מהטפתא
שלאחריו • ב' ז'ק ואח"ז (שם י"ד) יהי מאורות
ברקיע השמים ז'ק • ולהבדיל ז'ג • נראה
לכל השמים יותר מפסיק ממלת להבדיל •
ופסוק ישרצו המים (שם כ') ב' ז'ק ואח"ז
הראשון מפסיק יותר • מורגל בפי כל
לקרא ז'ק • היינו המונח יקראו זקף והב'
נקודות יקראו קטן • ושניהם כאחד יקראו
זקף קטן • אבל הוא טעות • שהב' נקודות
בעצמם הם הם הז'ק • ומונח שלפניו הוא
המחבר שלו • וכן יקראו המלמדי תנוקות
קדמא ז'ק במלה אחת • פשטא קטן • ומעו

בינת מקרא

ה' טעיות לקרא לקדמא • פשטא שהוא
מפסיק • ואיך יהי מפסיק באמצע תיבה •
וכן שמעתי לבמה קוראים שיאריכו
בנגינתם בקדמא לעשותו כמו פשטא
כמו בתיבת כמנחת הבקר וכנסכו • שעל
כמנחת הוא קדמא שהוא משרת ויעשו
אותו כמו פשטא להפרידו מתיבת
הבוקר • ונראה בתחלת העיון שכמנחת
הבוקר הם מחוברים • וצריך לזהר בזה
וכיוצא בו • ואף שדבר זה הוא פשוט
וידוע למתחילים עכ"ז לא מנעתי מלכתוב
זה • לבקשת החברים • שאכתוב כל דבר
מבואר • ויצאתי מדרכי בחבור קטן זה
והארכתי בכל פרטיו • ועכ"ז א"א להעלות
על הכתב כל החלקים הקטנים ויבואר
לכל במעט עיון והרגל • כי אף שכתבתי
הכל מבואר : עכ"ז העיקר הוא לעיין
וזהרגל עצמו בפסוק עם טעמי ואחר זה
יהי נרשם במוח בקל כמו אותיות אלפא
ביתא :

בִּינַת מִקְרָא

מִפְתָּא • כְּשֶׁאֵין בַּפְסוּק זֶק לִפְנֵיו • אִזִּי כֵל
הַמִּפְסִיקִים שֶׁלִּפְנֵיו הֵם פְּתוּתִים
מִמֶּנּוּ • וְהוּמִים לִמְפָּתָא שְׂאֲחֲרֵיהֶם • כְּמוֹ
בַּפְסוּק וְלֹא יֵלֵין מִן הַבֶּשֶׁר אֲשֶׁר תּוֹבַח
בְּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבּוֹקֵר • (דְּבָרִים מ"ז
י"ד) שֶׁאֵין אַחֵר הָאֲתַנַּח שְׂבָאוֹתוֹ פְּסוּק
זֶקֶף • וְכֵלֶם רְהוּמִים לְמִלַּת הָרִאשׁוֹן • שְׂמִלַּת
לְבּוֹקֵר קָאִי עַל לֹא יֵלֵין • וְכַךְ שִׁיעוּר
הַבְּתוֹב • וְלֹא יֵלֵין מִן הַבֶּשֶׁר • וְאִיזָה בֶּשֶׁר
אֲשֶׁר תּוֹבַח בְּעֶרֶב שֶׁל יוֹם הָרִאשׁוֹן • זֶה
הַבֶּשֶׁר לֹא יֵלֵין עַד הַבּוֹקֵר • וְעַכְשִׁי צְרִיךְ
לְהִיּוֹת שֵׁם מִפְסִיקִים קִטְנִים • שֶׁאֵין
לְחַטֵּם • רַק יִשְׁמׁוּ מִפְסִיקִים כְּפִי סִדְרָם
שֶׁסִּדְרָתִּי לְעִיל מִדְּרַגְתָּן • וְזֶה פְּשׁוּטֵי דִינִי
סִדֵּר הַמַּעֲמִים שֶׁלִּפְנֵי הָאֲתַנַּחְתָּא עַד
הָאֲתַנַּחְתָּא • שׁוֹיִם לְסִדֵּר שְׁבִין הָאֲתַנַּחְתָּא
לְסִיפֵי שְׂאֲחֲרֵיו • כִּי הָאֲתַנַּחְתָּא תַּחֲלוּק אֶת
הַפְּסוּק לְבִי תַּחֲלוּקוֹת וְצְרִיךְ לַעֲיִין בְּכָל תַּחֲלָק
בִּפְעַל סִדֵּר הַמַּעֲמִים שְׂבִישָׁם:
רְבִיעִי עַי פְּסוּק וְכֵל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה • מֵרֶם
יְהִי ה

יהיה בארץ: (כראשית ב' ה') בארץ
זקן: השדה רביע: ובארץ מפסיק יותר
גדול ממלת השדה: וכן פסוק וייצר (שם
ד') האדם רביע: האדמה מונח זקן
במלה אחת:

זרקא ויעש אלקים (שם א' ז') מפסיק
פחות מהסגול: ומחבר שלפניו
מונח:

פשטא: המאור הגדול לממשלת היום
וגו' (שם ט"ז): פשטא: מפסיק
פחות מהזקן שלאחריו: ומחבר שלפניו
הוא מהפך: אבל ויעבר אלקים רוחי לפי
שאין ביניהם תנועה. ע"כ אלקים מרכא:
יטיב: מרם יהי בארץ שהבאתי לעיל:
מרם הוא יטיב לפי שהוא בתנועה
ראשונה מהמלה: אבל היתה תהו ובוהו
(שם א' ב') אף שמלת תהו הוא על
תנועה ראשונה: עכ"ז כיון שיש לפניו
מחבר הוא פשטא: והיתה הוא מרכא
לפי שאין ביניהם תנועה:

תביר

בִּינַת מִקְרָא

תביר • וירא אלקים את האור (שם ד')

אלקים • תביר • מפסיק פחות

שלפני השפח ומחבר שלפניו הוא דרגא •

לפי שיש ביניהם תנועה וחטף כמו

שבתבתי לעיל • אבל • ויבא אותה אליו

אל התיבה (שם ח' ט') ויבא מרכא לפי

שאין ביניהם אלא תנועה אחת :

פזר • ת"ג • אנא שא נא פשע אחיך

וחטאתם (שם ל' י"ז) אנא פזר • נא ת"ג •

וחטאתם פשטא • וכן פסוק ואיש אשר

יקח וגו' • (ויקרא כ' י"ז) שם פזר ות"ג

וקדמא ואולי • ואח"ז פשטא • והוא מפסיק

יותר מכולם • ורדומים כולם להפשטא •

וכן ואיש אשר יקח וגו' • עד ערותו חסר

הוא • וגרשיים לפני תביר • הן נזבח את

תועבת מצרים וגו' (שמות ח' כ"ב) :

נתרשדתי להביא עוד דוגמות לדברים

המצויים ובקל ימצאם המעיין •

רק אביא דוגמא דבר שאינו מצוי כ"כ :

בינת מקרא

רביע • מחברים שלפניו ע' נבמדבר ד'
י"ג) אשר ישרתו עליו בהם • כפי

שסדרתי אותם מונח דרגא מונח :

עוד מה שכתבתי אסנצורף לג' רביעים
ישתנה האמצעי לפשטא • ע'

(בראשית ט' י"ב) ויאמר אלקים זאת אות
הברית אשר אני נותן • הברית פשטא
בין ב' רביע • והוא מפסיק יותר מהרביע
שאחריו :

מה שכתבתי שלפעמים האתנח יותר
מפסיק מהסופי פסוקים שלפניו • ע'

(שניות לא י"ג) ואת קטורת הסמים
לקודש • והוא גמר הסיפור מה יעשו • והוא
מפסיק יותר מדי כופי פסוקים שלפניו :

ובזה בארתי בבראשית וירא אלקים את
האור כי טוב ויברל וגו' • פירשי מדרשו •
ראה הקב"ה שאין העולם כדי להשתמש
בו וגנזו לצדיקים • ופשוטו שראה שאין
נאה להשתמש האור עם החושך
בערבובי וכו' • ולפי מה שכתבתי אין צורך

לזה

בינת מקרא

לזה כי וירא אלקים את האור כי טוב הוא
סיום ענין להפסוק שלפניו. כמו בכל הימים
וירא אלקים כי טוב. ויהי ערב ויהי בוקר
יום שלישי. ויבדל הוא ענין בפע. וכן
מנחל בדרך ישתה. ע"כ ידים ראש.
שמנחל בדרך ישתה. הוא סיום ענין של
ידין בגוים וגו'. וע"כ שידין ידים ראש.
ורבו כמו רבו הפסוקים שמתפרשים עפ"י
זה בקל:

עתה אזכיר מה שעלה על זכרוני ב'
דברים שאני מהולק עם בעל
המחבר ספר שערי זמרה שהזכרתיו. את
השלשלת הוריד ד' מדרגות למטה. וכתב
עליו שכחו כח רביע. ולבד שגראה
לעין שהוא נרא' מפסיק יותר מהאתנחת'
שאחריו. עוד קשה א"כ כיון שהוא שוה
לרביע. למה לי לשלשלת כלל. לכתוב
רביע במקומו כמו (ויקרא ח' ט"ו) וישחט
הוא רביע. (שם כ"ג) וישחט שלשלת.
ומה נשתנה. והנכון כמו שכתבתי שהוא

בינת מקרא

סגול • רק מפני שהוא כמלה ראשונה •
שלא יוכל להיות לפניו זרקא • ע"כ נשתנה
לשלשלת • עוד האריך על ת"ק • שהוא כמו
אמצעי בין מפסיק למחבר • ואינו כן • אלא
הוא מחבר כשאר המחברים • ע'
(בראשית מ"ז ל"ז) ויתן להם יוסף לחם •
שויתן יותר רהוט לתיבת להם • משרהוט
להם למלת יוסף • ולהם יותר רהוט למלת
יוסף • משרהוט יוסף למלת לחם • כמו
הכלל שכתבתי במשרתים זאח"ז ראשון
ראשון רהוט יותר • וע' עוד (שמות ט"ז ח')
בתתה לכם בערב • והרבה דומיהם :
זאת להוי ידוע שמחמת שכבר נשכח
זכרם • ולא דיבר בהם איש • ע"כ עלו
בהם קמ' שונים ושבושים שצריך תיקון •
והרבה מצאתי כדברי • כמו במלת דשא
(בראש"י א' י"א) כ' הרד"ק שמצא בספר
מוגה שצריך להיות רביע ולא זקף • ואני
הגהתי כן מדעתי עפ"י הכלל שהוא מפסיק
פחות מן הזקף שאחריו בתיבת זרע :
ואלו

בינת מקרא

ואלוהי זק. הא ק"ל ב' מפסיקים שוים
זאחז. ראשון ראשון מפסיק יותר. ותו
שפשמא שלפניו הוא מפסיק יותר ממנו.
וכשהוא רביע יבא על נכון. שהפשמא
שעל הארץ הוא בין ב' רביע. ודינו כרביע.
ומפסיק יותר מרביע שאחריו. וכן בתנך
עם לטיין שרקטו מכיד מיני דפוסים
מצאתי כמה פעמים שהביא כפי הגהתי
ומגמי מוכח ג'ב שאין לסמוך בבירור על
הפסקי טעמים שלפנינו. חדא מה
מקראות שאין להם הכרע. שאת
משוקדים מחר ארור זקם. ולפי הטעמים
שלפנינו שאת בזק. בוודאי קאי אדלעיל
מיני. גביעים שלפני משוקדים
באתנחתא. וכן כולם מתבארים עפי
הטעמים שלפנינו. ועוד בתגיגה (ו' ב')
בעי רב חסדא האי קרא וכו'. עד א"ד
אידי ואידי פרים. למאי נ"מ לפסוקי טעמי
וע' רשי שם. ואצלנו עולות אתנחתא:
עכ' ולא רציתי לשדותידי להגיה כלום.

בינת מקרא

עד שיתעוררו רבים ויהיו ברבים עמדיני
צריך רב הישוב לזה • כי יש כמה •
שבתחלת העיון נראים זרים מאוד • ואחז
מוצא בו מעם לפרש הפסוק עפי עומק
פשוטו • כמו שיבואו כמה בליקומי חידושי:

מעמי ספרי אמת ר"ת איוב משלי תהלים:
מעמי ספרי אמת נשתנו • מחמת שהם
ענינים קצרים על משקלי השירים •
וע"כ באיוב בתחלת הספר ובסופו •
כשמדבר בספור המעשה עמד מעמו בו
ולא נמר • והנה אף שלא נודעו לי
בשמותם כל המחברים • כי רבו מאוד •
וגם עלו בהם קמ' שונים • עכ"ז כיון שנודעו
לי עיקרי המפסיקים כולם וכידורם • כפי
שנצרך לפירוש הפסוקים • וגם קצת
מחברים • וזאת ידוע ג"כ שהמחברים
כחם שוה כמו שכתבתי בשאר הספרים •
ואין בהם נ"מ לפירוש הפסוק כלל • רק
ישתנו לצורך הנגינה • כפי חכמת

המוסיקא

בית מקרא

המוסיקא והראשונים קראו בשמותם
לפסקי טעמים מוסיקא אלקית • ע"כ
אמרתי ויהי מה ארוצה לברר מה שעלה
בידי שיספיק לביאור הפסוק שזה הוא
עיקר כוונת הטעמים :

מפסיקים כסדרן זה למטה מזה

ס"פ •

עולה ויורד • היינו מהפך על התיבה
בראשה • ומרכא תחת התיבה בסופה :
אתנתתא :

תרסא והוא גרש רביע במלה אחת :
נעימי הסמוכה לאסף • ר"ת אתנתתא ס"פ :
רביע :

זרקא מאוחר • והוא הזרקא שבסוף
התיבה אבל שבאמצע התיבה הוא מחבר :
שפתא מוקדם • היינו השפתא שבראש
התיבה • אבל שבאמצע התיבה הוא
מחבר :

פשטא שאחריו פסק כזה :
פזר • בין שאחריו פסק בין בלא פסק. וכן
שלשלת : ה לגרמי

בינת מקרא

לגרמי :

נעימה הסמוכה לאסף • שהעלה המדקדק
דויה • אף שרבו החולקים עליו בזה • ואף
גדולי עולם • עכ"ז המעיין • כשיעיין
בהפסק המלות • יראה תיכף שהוא
מפסיק גדול • כמו מפתח בשאר ספרים :
והיינו כשאין לפני האסף התרסא
והמפתח מוקד • מחמת השבון התנועות
שצריך להיות ביניהם • שא"א לי לבררם
מפני רובי הטעיו שבהם • אזי יהי הנעימה
הסמוכה לאסף תחתם • ויהי מפסיק
במוהם •

דיניהם כסדר

ס"פ • מחבר שלפניו הוא מרכא או מונח •
ומפסיק פחות שלפניו • הוא תרסא •
או נעימה הסמוכה לה •

עולה ויורד • מחבר שלפניו הוא ירח בן
יומו • ואז המפסיק פחות שלפניו יהי
זרקא מאוחר • ואם אין לפניו המחבר
יבי • אזי המפסיק פחות שלפניו הוא
רביע

בינת מקרא

רביע • ולפעמים יבאו שניהם זאחיו •
והראשון הוא מפסיק יותר משלאחריו •
וכן סדרם • אם ישיב לפני העולה ויורד •
אזי יהי הראשון רביע • והבי זרקא
מאוחר • ואם אין לפניו היבי יהי הראשון
זרקא מאוחר • והבי רביע • בין כך ובין
כך הראשון הוא מפסיק יותר :

אתנחתא • מחבר שלפניו הוא מונח •
ומפסיק פחות ממנו הוא מפתא מוקדם •
או נעימה הסמוכה לה • ובפסוק שאין בו
אתנחתא • יהי לפעמים ב' מפסיקים לפני
הס'פ • הראשון מפתא מוקדם • והבי
תרסא • והתרסא מפסיק יותר :

דביע • מפסיק פחות ממנו הוא פשטא עם
פסק :

נעימה הסמוכה לאסף הוא מונח • אם יש
לפניו עוד מחבר • ואם אין לפני הנעימה
לא מחבר א' הוא מרכא •

לעולם לא יבא עולה ויורד אחר האתנח •
וע"כ לפרקים האתנח נראה יותר מפסיק :
ממנו : לא

בינת מקרא

לא יבאו ב' עולה ויורד ובי' אתנחתות
בפסוק אחד :

בקשה מהמע"ן להשתדל לגמור כל
חלקי ופרטי . אחר העיון היטב בכל
הספרי אמת . ויהי נקראת על שמו :
מה שהדפיסו איזה מדפיסים . ספר תהלים
עם אתנחתות . כוונתם רצוי . אבל
מעשיהם אינם רצויים . כי בספרי אמת .
האתנחתא . אינו רק כמו זקף בע"א
הספרים . ובמקום האתנחתא שבשאר
הספרים . הוא העולה ויורד . ורשמתי
לדוגמא . במזמור שיר חנוכת הבית לדודי
שאומרים בכל יום לפני ברוך שאמר .
פסוקי' האתנחתא במלת עפר . והעולה
וויורד במלת שחת : ופסוק י"ב . הנתנחתא
במלת שקי . והעולה וויורד בתיבת
למחול לי . ע"כ לא ישים האומר תהלים
עינו על האתנחתות כלל :

לתועלת המע"ן . אביא לדוגמא איזה
פסוקים

בִּינַת מִקְרָא

פסוקים המתפרשים לפי פסקי
הטעמים • עפ"י עומק פשוטן • בכדי
להלהיב המעיין הישר לזרז עצמו לזה
להיות בקי בהם ובשמותיהם:
תהילים פ"ד ד' • גם צפור מצאה בית
ודרור קן לה אשר שתה אפרוחי את
מזבחותיה וגו' • ופירש"י והרד"ק • שמקונן
ע"ז שבהרבנו קננו צפורים על המזבח •
ע"ד על הר ציון ששם • שועלים הלכו בו •
והוא דרך דרש • גם על אפרוחים הוא
עולה ויורד • ע"כ נתעוררתי לכוין לפירוש
הפשוט של הראב"ע • והוא שקאי אדלעיל
מינ"י נכספה וגם כלתה נפשי וגו' • והתחיל
לקונן • גם צפור מצאה בית • פי' יש לה
בית • ודרור קן לה • אשר שתה אפרוחיה
לשם • ואנו נדודים • ע"כ נכספתי
את מזבחותיה וגו' •

ישע"י א' • ואראה אתה יושב על בכא
רם ונשא • פי' הראב"ע רם ונשא שם אד
הבכא • ולפי דבריו הי' צריך להיות סיני
הטעמים • ואראה

בינת מקרא

ואראה פשטא • אתה זק • שהוא
מפסיק גדול • יושב זק • בכרי שיהי
מפסיק יותר מהטפתא שתחת הכסא •
אבל השתא שה תחתיו תביר • ויושב
תחתיו מרכא משרת • ואין זק לפני
הטפתא וכולם רהוטים אל הטפתא •
מוכת שרם ונשא קאי עלה • וכן נראה
בלא"ה פשטי דקרא :

בתהלים סוף הללא מצראה • ברוך הבא
בשם ה' • מורגל לפרש שמברכין
למי שבא בשם ה' היינו שמביא קרבנות •
וכן נראה מפירשי • ומבואר בלשון לעז
הנדפס שהוא תמיד לפי פירשי כידוע •
ולפ"ה צריך להיות תיבת ברוך יותר
מפסיק מתיבת הבא • אבל השתא
שתיבת ברוך הוא במחבר רחוק לתיבת
הבא כן פירושו שמברך את הבא וכמה
מברכו בשם ה' • וכן פשטי דקרא
בדכתיב ברכנו אתכם בשם ה' : אסיים
בברכה בשם ה' שיאיר עינינו בתורתו
לתכלית

בינת מקרא

לתכלית עבודתו ורצונו ית'ש • לטוב לנו
כל הימים:

אחלה פני המעיינים • שישימו עינם ולבם
לדבר קל ונצרף כזה • והנה ממון
באהלי כמה חיבורים שאקוה שיהיו
ערבים על אוזן שומעת • וביותר במדות
ודעות והנהגות • אני מחבר כסדר בלשון
שו"ת • ליתן פשר דבר ולילך במצוה
במדות • ומתחיל כסדר בדברים קלים • עד
שאגיע לבאר כמה דברים נצרכים •
וביותר בדרכי הלימוד עפ"י פשוטו • ואח"ז
אביא לדוגמא כמה ליקושי חידושי •
שמתורץ כמה חומרות בדרך פשוט וקל •
גם מעניני חכמה • בטבע ולימודיו • חדשים
ועמוקים הנמצאים בתרמילי • ודפסתי
מעתה לדוגמא • ואם ח"ו לא אראה
תועלת מזה • ירא אנכי שיתרשלו ידי •
ולא אדפיס דק ההכרחי כפי שיעדתי •
אך בה אשען • שיעורר לבות

בני

בינת מקרא

בני אדם . לבקש ולחפש חכמה ככסף
וכמטמונים . ויגעת ומצאת תאמין

והי לא ימנע טוב
להולכים בתמים

תושלבע
